

Minneord over Arne Kalland

Arne Kalland, en markant personlighet og engasjert sosialantropolog, døde etter lengre tids sykdom på Bærum sykehus 18. oktober 2012. Langt utover det norske antropologimiljøet er han kjent som en uredd forsker og debattant, som aldri gikk på akkord med sine egne kriterier for etterrettelighet og grundig empirisk innsikt. Han likte å sette seg inn i fagets nye trender, men lot seg ikke begeistre av det han betraktet som unyttig. Å kaste seg på «populære» bølger for å fremstå som sofistisert og tidsriktig var ikke hans stil. Gjennom solide empirisk baserte analyser av sosiale fenomener skrev han seg inn i forskningslitteraturen, ofte med overraskende innsyn og overbevisende klarhet. «Whale politics and green legitimacy: A critique of the anti-whaling campaign», som også ble publisert i Benthalls *The best of anthropology today* (2002), illustrerer hvordan flere av Arnes arbeider henvender seg både til fagfeller og et bredere publikum.

Arne utviklet en bred faglig kompetanse gjennom flere akademiske posisjoner. Han var seniorforsker ved Nordisk Institutt for Asienstudier i København (1989-1994). I en periode frem til 1996 virket han som seniorforsker ved SUM, Universitetet i Oslo. I 1996 fikk han et professorat ved Sosialantropologisk institutt, også det ved Universitetet i Oslo. Her ble han frem til sin død. Både ved NIAS og SUM fikk Arne erfaringer fra flerfaglig arbeid. Disse kunnskapene tok han med seg og benyttet i organisering og ledelse av flere vellykkede prosjekter. De flersidige arbeidsoppgavene førte også til etablering av et godt faglig nettverk, som Arne raust delte med sine kolleger.

Arnes første år som sosialantropolog var rettet mot Asia; først Nord-Thailand og senere utviklet han et livslangt «kjærlighetsforhold» til Japan hvor han studerte kystsamfunn, ressursutnyttelse og sosial organisasjon både i nåtid og basert på historiske dokumenter. Allerede i Arnes første arbeider ser vi en brennende interesse for mennesker i natur, eller forholdet mellom naturoppfatninger/ideologi/religion og praksis/levde liv. På Blindern, som lavmælt og lite selvframhevende professor, delte han sin enorme arbeidsinnsats mellom veiledning av studenter og forskning blant annet rettet mot hvalfangstens betydning fra fortid til vår tid. På bakgrunn av en interesse for minoritetsspørsmål og naturbruk så han det også som problematisk når medlemmer av lokalsamfunn uten minoritetsidentiteter blir overkjørt av myndigheter i en rekke land. Dette er forhold som kom klart frem i deler av hvalfangstmaterialet. Hvilke rettigheter kan og bør svake lokalbefolkninger ha til å videreføre kulturelle tradisjoner og tilpassinger til naturmiljøet de er en del av? Fra de senere årenes arbeider på dette feltet nevnes Kalland og Rønnows (red.) *Miljøkonflikter – Om bruk og vern av naturressurser* (2001), Kalland og Sejersens *Marine mammals and northern cultures* (2005) og Kallands *Unveiling the whale. Discourses on whales and whaling* (2009). Med Arne Kalland, som ble 67 år gammel, har mange mistet en god venn og stimulerende kollega. Det antropologiske fellesskap er blitt fattigere.

Harald Beyer Broch
Sosialantropologisk institutt, Universitetet i Oslo
h.b.broch@sai.uio.no